

List izhaja vsak petek

n velja za navadne naročnike s poštino vred in v Gorici domu poslan: za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 s., za četrt leta 80 sold. — Kdor sam po-nj pošilja, plača 2 g. 50 s. Za ude kat.-pol. društva je naročnina določena v društv. pravilih. Posamezni listi se prodajajo po 6 sold. pri knjigarju Sobar-ju na Travniku.

GLAS

Naročnina in dopisi

naj se blagovoljno pošiljajo opravniku in sovredniku Matiji Kravanja-i v nunskih ulicah h šte. 386. Vse pošiljatve naj se frankujejo. Rokopisi se ne vračajo. — Oznanila se sprejemajo. Plača se za navadno vrstico, če se naznanilo samo enkrat natisne, 8 sold., če dvakrat, 12 s. če trikrat, 15 s.; za kolek vsakrat 30 s.

Kje in kako naj bi se osnovala na Goriškem meščanske šole.

Da se meščanske šole tudi pri nas udomačijo in v resnici hasnijo, treba jih je osnovati na mestih, kjer bodo naj plodniši delale k razvitku obrtnije, trgovine i kmetijstva. Zato preglejmo nar popred slov. del naše dežele!

Goriško je prav za prav kmetiška dežela, in ima zraven naj ugodniši lego za trgovino in obrtnijo. Kot primorska dežela izmenjuje različne proizvode z daljnimi čezmorskimi deželami. Previdena je z obilnimi rekami in potoki, ki so k razvitku obrtnije neobhodno potrebni.

Ako uprežemo le polovico vodne sile, ki sedaj skoraj brez vse koristi odteka, spremenili bi celo deželo v tvornico. — Soča je sploh za obrtnijo izvrstna sila, posebno pri Gorici pa med Tominom in Kobaridom, ravno tako so njeni veči pritoki, sosebno pa: Idrica pri Kobaridu, Idrica, Cerknica, Bača, Vipava s Hubljem in dr. Zraven Soče pri Gorici je skoraj edina rečica Hubelj precej vprežena. Ta rečica, še ne eno miljo dolga, služi obema tvornicama, obema bakrenicama, goni velik mlin v Palih, dve pili (žagi) in še druge mline; pa vendar ni še vsa njena sila porabljena. V novejši dobi smo ceste precej razširili in uredili, le predelske železnice živo pogrešamo. —

Glavni faktor k razvitku obrtnije, trgovine in blagostanja sploh je narod sam. Tu stanuje čil, zdrav, delaven, razumen pa pošten narod; le osoda mu ni bila mila — priložnosti ni imel, razviti svoje prirojene sile in kreposti.

Niso li Kraševci izvrstni kamnarji, da celo podobarji (kiparji), naši Renčanci vrli zidarji, in to vsi kot samouki? Ako bi se tem mladenčem razlagalo nekoliko o glavnih pravilih zidarstva, razloživši jim ravnomerje in razmerje poslopij, naučivši jih spoznavati načrte itd.; koliko bi se jim prirojeni zidarski talent ne razvil? V tvornicah v Ajdovščini, v Gorici itd. so domačini le ubogi delalci; mojstri in nadzorniki pa ptujci. Zakaj bi ne domačini boljši kruhek služili? Priložnosti niso imeli, spoznati načrte in po njih delati. Poduka pomanjkuje povsod, kamorkoli se obrnemo; zato je treba šol, pa primernih narodnih šol, kakor jih imajo vsi izobraženi narodi a ne mučilnic ki nam jih trdovratno usiljujejo.

Za bližno goriško okolico je potrebna v Gorici slovenska meščanska šola, in ta posebno za Podgorce, Solkance Renčance, Biljce itd., ki imajo vže zdaj tvornice ali se živé sploh o obrtniji. — V Ajdovščini, kot središči obrtnije (slov. dela) je meščanska šola neobhodno potrebna.

V Tominskem okraji je za meščansko šolo naj priležniši kraj Kobarid *). Okolica je že zdaj močno obljudena, pa bo še več, ko se bo „Blato“ (močvir) osušilo, spremenivši je v naj rodovitniši svet. Kobarid sam na razkrižji cest ima zdravo, a za obrtnijo in trgovino prav ugodno lego.

Prav dobro bi bilo, ako bi se na Krasu katera veja obrtništva razvila, ker rodovitnega svetá je vse premalo, preživeti toliko ljudstva; pa da se to v resnici povzdigne, je treba tudi tu meščanske šole, a naj primerniši kraj bi bil Komen.

*) Tomin, kot naravno središče pol. okraja je primerniši za kakšno sredno šolo. Pis.

Preden izrečem svojo misel, kako naj bi se meščanske šole pri nas osnovala, ozrmo se s postavo v roki na naše dosedanje šole. Šolska postava določuje vsim ljudskim šolam enak smoter; naj je šola eno, — dva — ali četverorazredna, imela bi sleherna otroke toliko izuriti, da bi iz te prestopili v družbinsko življenje, v sredne ali v meščanske šole. Pripoznam, da enorazredna šola (z enim samim učiteljem) ne bo nikoli toliko dosegla, sosebno dokler so prenapolnjene, kolikor četverorazredna. Ako so pa vže do zdaj učenci iz dobre enorazredne šole prestopili v 4. razred tukajšne vadnice (poprejšne normalke); zakaj ne bi bilo mogoče, prestopiti otrokom iz dva — ali trirazrednih šol v meščanske ali sredne šole? Naj izrečeno razjasnim: Iz Ajdovske enorazredne šole je prestopilo veliko učencev v 4. razred tuk. vadnice; ako bi to šolo razširili v dvarazredno t. j. k sedanjemu učitelju še podučitelja namestili, zakaj jima skupaj ne bi bilo mogoče, otroke še eno stopinjo več izuriti? Jeli potrebna v Ajdovščini četverorazredna šola, če bi dvarazredna popolnoma zadostovala kot ljudska šola?

Kar velja v enem kraju, velja tudi za druge, edino na učitelju je ležeče pa na tem, — da šole — ozirama razredi — niso prenapoljeni. Četverorazredne ljudske šole, dasiravno bi nam bile koristne, vendar nam niso neobhodno potrebne. Se ne skladam ne sè „Sočo“ ne sè „Slov. Narodom“, ki trdita, da nam je pred vsim osnovati 4 razrednih normalek (!). Dalje veleva postava, da učencu, ki želi stopiti v sredne šole, ni neobhodno potrebno, da bi bil dovršil 4. razred ljudske šole; dovolj je, da pokaže pri sprejemnem izpitu zmožnost, pri predavanju uspešno slediti.

(Dalje prih.)

Dopisi.

V Gorici, 6. aprila 1873. (Dalje) — Tretja doba začenja sè z oktobrnim diplomom l. 1860.

Ta cesarski diplom je zbudil v vseh Slovanih cele Avstrije veliko nado, da bo zasijalo z njim za-nje zlato solnce svobode in enakopravnosti. Da bi v tem diplomu ustanovljene načela izpeljal, poklican je bil minister grof Goluchovski. Preden je bil pa ta svojo nalogo dovršil, je moral svoje mesto prepustiti vitezu Schmerlingu, kateri je sestavil februarno ustavo, ki je bila izjavljena dne 26. febr. 1861.

S to ustavo je bilo počelo ustavno življenje tudi na Goriškem.

V deželni zbor goriški pa po njej ni bilo mogoče Slovincem kot samo 7 poslancev izvoliti, med tem, ko jih je padlo na Lahe 14.

Izmed slovenskih poslancev dež. zbora goriškega prve sejne dobe, ki je trajala od l. 1861 do konec l. 1866, sta se odlikovala posebno gž. Winkler in Gorjup. Prvi je bil zvoljen tudi v dež. odbor in bil je edini Slovenec med 4 odborniki dež. odbora, in povrh tega je bil še dež. glavar in predsednik dež. odbora — Lah.

Gospod Winkler pa je znal se svojo bistroumnostjo, modrostjo in vljudnostjo si pridobiti veljavo v dež. odboru in dobrohotnost in prijaznost gosp. dež. glavarja grofa Pace-ta in odbornika dr. Doljak-a.

Tako mu je bilo mogoče v dež. odboru za Slovence prav vspešno delati, Winkler je bil ta, ki je prvi slovenskemu

jeziku duri odprl v goriški dež. odbor in učinil, da se je iz dež. odbora slovenskim strankam in občinam dopisovalo v slovenskem jeziku. Ravno njemu imamo se tudi zahvaliti, da je bil za vodja deželne računarije imenovan izvrsten računar in odličen slovenski rodoljub, gospod Jeglič, in da je bilo velevažno mesto tajnika podeljeno Slovincu.

Kakor je Winkler vspešno zagovarjal pravice Slovencev na Goriškem v dež. odboru, tako krepko je branil naše narodne pravice v deželnem zboru gosp. Gorjup, kateri je vse napade tedanjih laških poslancev in zagriženih sovražnikov Slovencev nevstrašljivo in izvrstno odbijal.

Ravno Winkler-ju in Gorjup-u se imamo zahvaliti, da je bila za Slovence na Goriškem silno krivična volilna postava v letu 1865 tako prenešana, da so Slovenci pridobili tri poslance več in da toraj od druge sejne dobe leta 1867 sedi v goriškem dež. zboru deset slovenskih poslancev.

Se ve, da so bili v prvi sejni dobi v dež. zboru goriškem edini in složni vsi slovenski poslanci, med katerimi sta Winkler-ja in Gorjup-a še posebno krepko podpirala gg. Černe in dr. Žigon.

Omeniti je tudi treba, da je bil v dež. zboru že prve sejne dobe poslanec č. gosp. *Jakop Filip Kafol* začel v slovenskem jeziku govoriti.

V letu 1867 so bile za dež. zbor goriški nove volitve razpisane, in Slovenci so bili zvolili 10 poslancev. Prvikrat sta bila tistikrat izvoljena gg. *Andrej Marušič* in dr. *Tonkli*.

V letu 1867 je bil dež. zbor goriški priznal enakopravnost Slovencev z Lahi vred, kar se je pokazalo koj pri volitvi deželnih odbornikov in poslancev za državni zbor; izvoljena sta bila namreč v dež. odbor dva Slovence in dva Laha, in sicer izmed Slovencev gosp. *Gorjup* in dr. *Tonkli*; in en Slovenec in en Lah pa v državni zbor, in sicer za Slovence gosp. *Černe*.

S to sejno dobo se je vpeljal slovenski jezik popolnoma v dež. odbor goriški, ker so se vsi odloki in vsi dopisi na slovenske županije in stranke v slovenskem jeziku sestavljali in pošiljali, in ravno tako je dr. *Tonkli* v njegovo sporočilo spadajoče zadeve z vsimi c. k. vradi v slovenskem jeziku opravljali. Tudi v deželno računarijo je bil prodril slovenski jezik, ker je vsa sporočila do slovenskih občin in strank v slovenskem pisala.

Tudi za zboljšanje občinskega gospodarenja je skrbel dež. odbor, ker je dal od dež. računarije sestaviti poseben poduk, ki je bil potem razposlan na vse županije in sicer za laške v laškem, za slovenske pa v slovenskem jeziku.

Kar se tiče delovanja v dež. zboru, se po pravici trdi, da so v letu 1867 izvoljeni slov. poslanci priborili slovenskemu jeziku polno ravnopravnost, ker je bilo sklenjeno, da se imajo vse postave razpravljati in sklepati tudi v slovenskem jeziku, da se imajo vsi sejni zapisniki pisati in čitati tudi v slovenskem jeziku, in da je bilo vsakemu sporočevalcu na voljo dano, svoje sporočilo sestaviti in zboru čitati tudi v slovenskem jeziku.

Ker je bila ta sejna doba v postavadajstvu jako plodona, je bilo dosti postav razpravljenih in sklenjenih v slovenskem jeziku, izmed katerih naj navedem postavo za zamenjanje zemljišč, o šolskem nadzorništvu, o ustancvljanju in vzdrževanju ljudskih šol, o plačah ljudskih učiteljev, načert postav za zgornjo realko v Gorici, in za zemljiščne knjige, itd.

Po pravici zamorem toraj trditi, da je v drugi sejni dobi od leta 1867 do julija l. 1870, vžival slovenski jezik na Goriškem v dež. zboru in odboru polno ravnopravnost z laškimi.

Slovensko uradovanje deželnega odbora se slovenskimi strankami in županijami je imelo pa ta plodonosni nasledek, da so bile primorane tudi stranke in posebno županije, dopisovati dež. odboru v slovenskem jeziku in zategadel se je slovensko uradovanje v slov. županijah jako pospešilo in utrdilo.

(Dalje)

Iz Šenpetra pri Gorici, 14. aprila.— Uže mnogo let imamo Šenpeterci zraven farne cerkve kapelico „božji grob.“ Sezidana je bila l. 1663 po prizadevanji tedanjih goriških Jezuitov in po vzgledu drugih „božjih grobov,“ ki so se bili takrat sezidali na Dunaji, v Gradci in v Ljubljani. Dovoljenje za izvršitev blazega namena so Jezuitje dobili od oglejskega patrijarha *Janeza VII. Card. Delfina*, čigar določba z lastno-ročnim podpisom se v šenpeterskem arkivu hrani. Takrat so se sezidale tudi one podobe (pilji) na cesti iz Šenpetra v Gorico. Mesca aprila l. 1666 je bila kapela blagoslovljena od goriškega župnika in proarhidiakona *Janeza Križaja*. Zbralo se je bilo takrat — kakor se čita v starih listinah — mnogo učeče se mladine, veliko plemenitajev, ki so z milodari posebno pripomogli, da se je to delo bilo dovršilo, in brezštevilnega ljudstva obojega spola; vsi so prišli v procesiji iz goriške velike cerkve v Šenpeter. Od takrat obiskujejo Goričani in drugi sosedje iz bližnjih vasij še dandanašnji na velikonoč v prav velikem številu le-ta „božji grob.“ Kapelica je bila uže mnogokrat popravljena, letos je bila pa vsa predelana in nekoliko zvišana. Dobila je tudi nov, ves pozlačen oltar, prav krasno delo, tako, da smemo Šenpeterci s ponosom reči, da tacega „božjega groba“ nij v celi naši nadškofiji. Da se je to delo izvršilo, sta pripomogla, razen družih dobrotnikov, posebno dva od Šenpetercev jako spoštovana moža. Pervi je Nj. ekselencija grof *Janez Coronini-Cronberg* in drugi je prečastiti g. dekan *France Merzina*. Bog jima obilno poverni, kar sta v njegovo čast storila! —

V narodnem obziru je v Šenpetru jako žalostno. Močno se je bati, da se Šenpeterci ne pofurlanijo, kajti huda mora nevednosti jih neusmiljeno tlačiti. In takšno žalostno stanje nij samo v Šenpetru, nego po vsej bližnji goriški okolici, izvzemši Solkan. Res je, da so se nekatere vasi na Goriškem v zadnjih letih, v narodnem obziru, tako rekoč prerodile in zmemrom veseleje napredujejo, ali vse take vasi so naj manje po dve uri od Gorice oddaljene in so zato od furlanskega življa precej obvarovane, mej tem ko so vasi blizo Gorice v veliki nevarnosti poptujčevanja, in vendar se v narodnem obziru naj bolj zanemarjajo. Torej goriški rodoljubi, prepri na stran! zdaj delajmo in trudimo se, da rešimo lastno kri, v tem, ko delomo za obstoj našega naroda, delamo tudi za vero, *) toraj čvrsto na noge!

V **Bovcu**, dne 14. aprila. Kakor je „Glas“-ovim bralcem uže znano, je dne 8 t. m. gosp. *Fr. Povše*, prof. kmetijstva, imel podučljivi govor o sadjereji, živinoreji i gojzdarstvu.

Poslušalcev se je bilo klub slabemu vremenu še precej udeležilo, — želeli bi jih bilo pa še več. Nazočim je ta govor jako dopadal, ker je gosp. *Povše* prav temeljito dokazal, kako bi naša dolinica v blagostanju napredovala, ko bi se občinarji njegovih nasvetov poslužiti hoteli.

Njegovo podučevanje je Bovčane tako navdušilo, da se jih je precej 20 v kmetijsko družbo vpisalo. Iz tega se razvidi, da je tudi prebivalcem naših goratih krajev na povzdigi kmetijstva veliko ležeče.

Konečno se vsi pri govoru nazoči gosp. *Povše*-tu prav srčno zahvalujemo za trud in obiskovanje i izustimo željo, naj bi nas večkrat obiskati blagovolil.

*Eden poslušalcev
v imenu vseh.*

Ogled.

Avstrija. Veseli hrup, ki so ga vzdignili ustavoneverci o potrjenji postav neposrednih volitev, je kmalo potihnil. Pričakovali so demonstrativnih veselie po celi Cislajtaciji, kjer gospodarijo, ali prevarali so se. Le v *Ljubljani*, kjer so se velikonočni ponedeljek neki po dež. predsedniku grofu *Auersperg*-u „komandirani“ uradniki in nemškutarji k veliki (?)

*) Da! ako pri tem delu vero ne preziramo in jej ne nasprotujemo! Ur.

pojedini sešli in *Olomucu* so ustavoneverci nekaj se šopirili in rogovolili, pa le med štirimi zidovi. Še tu in tam je sfrčala kaka raketa ustavaškega veselja, pa ravno tako naglo zginila — brez vsakega sledu, razum, da so ustavaški listi, ker ni bilo druge boljše tvarine, to svetu naznanjali kot odmev — veselja vseh (!) avstrijskih narodov. Privoščimo jim to veselje brez vse nevošljivosti. —

Po otročjem veselju se jih je zdaj lotila velika otožnost, ko vidijo, da se državno-pravne stranke ni lotila nič manj kot obupnost, katere so se nadejali. Državno-pravno stranko sankcija postave direktnih volitev ni našla nepripravljeno. Veljaki te stranke, ki so se bili sešli na Dunaji že pred, da je bila nova postava potrjena, so se zedinili v tem, kako jim bo postopati v tem slučaju. In ravno zdaj je prinesel „Wanderer“, organ drž.-pravne stranke, nadrobni program iz one konferencije. Program, ki je bil s pritrjenjem veljavnih Polakov in Rusinov ustanovljen, obsega 1. vodilna pravila in 2. kako delati, da se doseže namen programa. Vodila prihodnjega postopanja drž.-pravne stranke niso za javnost, ta morajo ostati tajna. Vodilna pravila pa se vjemajo s fundamentalnimi členi česke opozicije. Program ne zahteva, da bi se vsaka federalna stranka morala na vrat na nos mu udati glede specijalnih vprašanj, ali zedinjenega delovanja je treba proti skupnim sovražnikom. Federalisti vseh dežel hočejo skupno in zedinjeno delati, in to je potrebno.

Da vse federalne stranke hočejo energično se poprijeti delovanja pri direktnih volitvah, to so že znali ustavaki in v svoji domišljiji so po vsem svetu trobili, da federalisti popuščajo nekdanji program in se poprimejo ustave. S temi sanjami so se razšli na velikonočne počitnice; pa kratke in prazne sanje. Bile so pa le sanje, katerim sami niso verovali, ker imeli so že svoje shode na Dunaji, v Pragi in v Linzu, da bi se zedimili glede novih volitev, pa so v velikom razporu med seboj. Volitve imajo pa biti, kakor njih listi poročajo, še le meseca oktobra. Kaj pomeni tedaj tako zgodnja in siljena agitacija, kakor da si niso nič manj kot svesti, da bodo zamogli v novem drž. zboru večino na svoji strani imeti. Te večine se nadejamo pa mi federalisti, ako bomo vsi nevtrudljivo, zložno, zedinjeno, začasno delali, vsak v svojem okrožji in po svoji moči, vsak za vse, in vsi za enega. — Govorilo se je in pisarilo, da bi znal znani poljski drž. poslanec Ziemialkowski prevzeti ministerstvo brez portfelja, pa je prazna.

Govor očeta februarne ustave, viteza Schmerlinga, pri obravnavi zarad uravnanja uradniških plač, ki ga je imel v gosposki zbornici, je velik hrup vzbudil v novo-ernem Izraelu. Rekel je, da večina prošenj za zvišanje plače je prišla od onih uradnikov, ki nimajo one politiške omike, da bi jim njihovo stanje jasno bilo. S temi besedami je meril na uboge profesorje in spodnje uradnike, od kojih je nar več prošenj došlo. — Potem je hladnokrvno odkril skelečo rano avstrijske korrupcije, da zamorejo nekateri na čudno vižo danas milijonarji postati, ki so včeraj še berači bili in da povrh tega še redove in pohvale dobivajo. Hudo pač mora v Avstriji biti, da je prisiljen vitez Sch. kaj takega izreči, ki je sam nemalo zakrivil s feb. ustavo to korrupcijo.

Andrassy, minister vnanjih zadev, je predložil delegacijama tako zvanu *rudečo knjigo*. V njej se nahaja 64 spisov o rečeh, ki nas — nič ne zadevajo. O Lavrion-skem vprašanji, ki se je rešilo brez Andrassy-evega naprošenega posredovanja, o novem poslanstvu v Perziji in o sijajnem sprejemu novega poslanca tamkej in slednjič o franc. colnini na surovine. O važnih političnih dogodkih in vprašanjih, knjiga — molči. Pač je imel prav Bismark, ki je v pruskem drž. zboru nekdanj nekaterim poslancem, nadlegajočim ga, naj bi tudi on si oskrbel tako knjigo, odgovoril, da jim lahko stori, ako ravno veselja pri tem najdejo, da se jim kaj „nifarba.“

Delegaciji ste po praznikih koj začeli nadaljevati svoje delovanje. Ne vemo, kako se boste gledali, ker ogrska ni voljna zvišati skupnim uradnikom plačo, kar ministerstvo povdarja in kar cislajtanska dovoliti misli. — Pri predlogih stroškov skupnega vojnega ministerstva je ogrska delegacija zbrisala 7¹/₂ milijonov. — General Piret, nedavno imenovan kot adlatus nadvojvoda Jožefa, komandanta honvedov, je sopeset na lastno prošnjo te službe oproščen in predstavljen in to vsled nekega razpora z ogrskim vojnim ministrom Szende-tom. Šlo je neki za načelno vprašanje, ali je poveljnik honvedov le cesarjev služabnik ali služabnik ustavne ogrske vlade. Zdi se, da bodo Ogrri se svojimi honvedi tako daleč šli, kakor leta 1848.

Vnanje države. *Francosko.* Dosedanji predsednik narodnega zbora *Grevy* ni hotel več te težavne službe sprejeti. Mesto njega je izvoljen *Buffet*, nekdanji minister Napoleona III. Ta volitev je republikance in rudečkarje močno razkačila, ker *Buffet* je mož monarhične stranke. — Razpisano je 8 volitev za narodni zbor na 27. t. m. Agitacije so velike in brz ko ne bodo skrajni republikanci zmagali. Nar važniši volitev bo volitev v Parizu. Tamkaj kandidirata *Remusat*, Thiers-ov minister, in radikalni *Barodet* iz Lyon-a. Ako zmaga *Barodet*, bilo bi to Thiers-u močna zaušnica. — Narodni zbor je pred, ko se je razšel na velikonočne počitnice, dovolil 240 milijonov odškodnine za v vojski poškodovane pokrajine, od kojih dobi Pariz z okolico 120 milijonov.

Španjsko. Karliški general *Saballs*, ki je bil vzel mesto *Berga*, je moral je sopeset popustiti. Hotel je napasti mesto *Puycerda*, pa se mu ni posrečilo in je potegnil se svojimi četami na severo — vzhodno stran. Da bi bil *Saballs* dal postreljati veliko število meščanov, ko je *Bergo* vzel, in kakor trdijo republ. listi, se ne potrjuje. Sploh pa je slednje dni *Karlistom* marsikaka spodletela in bati se je, da bodo prisiljeni se umakniti; manjka jim močno vojne priprave, posebno artilerije. Da bi pa republikanska vlada se utrdila, do tega je še daleč. — Na *Portugalsko* so došli skrivni agenti za ibernsko republiko. Ministerstvo ne prikriva svojega strahu in je dalo nar ostrejša povelja, da bi se javni red ohranil.

Italijansko. Sv. Oče, ki so bili zboleli, so sopeset toliko okrevali, da že sprejemajo te, ki žele se jim pokloniti. Italijanski rudečkarški listi so že kvasili o zadnjem papežu itd., pa za zdaj se jim niso želje spolnile, in se ne bodo v tem obziru. — Italijanska vlada pa pleše na vulkanu, in ako je govor *Visconti-Venosti-a*, ministra vnanjih zadev, kakor ga „*Vat.*“ donáša, autentičen, mora se kmalo v petroljskem požaru pogrezniti z Italijo vred. Ko je poslanec *Nicotera* predlagal izvanredno vsoto proti vnanjim napadom (francoske) in je *Sela* to pobijal, mu preskoči *Visc. V.* na pomoč, rekoč med drugim: „Vnanje vlade se vjemajo z nami, klerikalcev pa ni se nam bati in pustimo jim njihove uzore o nekem Bogu. Bog naj jima svojo pot, mi ga nismo videli, imamo pa z drugimi zadevami opraviti.“ Ni se čuditi, da brezverna, zapeljana in plačana druhal počenja take ostudnosti, kakor so se godile 30. marcija pri cerkvi al Gesu v Rimu. Policija je sicer nekaj rogoviležev zaperla, pa ni se jim bati kake ojtstre kazni.

Serbsko. Novo ministerstvo pod predsedništvom *Ristič-a* je že sestavljeno in po knezu imenovano. V njem sedijo možje, ki ne bodo našemu *Andrassy-u* po volji.

Domače novice.

(*Slovesnost ustojenja našega Izveličarja*) se je letos v Gorici kaj sijajno obhajala in Goričani so pokazali, da živi v njih še stari verni duh. Posebno sijajno je bilo ustajenje in procesija v veliki cerkvi, kjer je razen zastopnikov mestn.

starešinstva in mestne bande spremljevalo procesijo čez 50 odličnih gospej z gorečimi svečami. Presbiterij velike cerkve so letos kinčali novi tapeti, koje so preskrbele dobrotne gospe in zdatna denarna pomoč Nj. prevzvišenosti knezo-nadškofa. — Ravno tako se je letos odlikovala procesija pri sv. Ignaciju in na Placuti.

(*Nove volitve za mestno starešinstvo*). — V sredo 16. t. m. je volila III. volilna skupščina, pri kateri volitvi je sijajno zmagala *konservativna* stranka in izvoljeni so bili: dr. Karl Doljac, odvetnik in posestnik z 225; dr. Eug. Valussi, prof. bogosl, z 223; Jakob Decolle, kupec, z 221 glasovi; volilcev je bilo 546. Danas 18. t. m. voli II. vol. skupščina in jutrej 19. I. vol. skupščina.

† (*Umrli je dr. Peter Wank*), — umen homoeopatičen zdravnik, mož zaslužen in zato z raznimi redovi kinčan, — po dolgi hudi bolezni in previden se sv. sakramenti za umirajoče.

Razne vesti.

— *O nesreči* pri zidanji nove duhovnije v *Krombergu*, o kateri je poročala „Soča“ in po njej drugi listi, smo naprošeni objaviti, da nek laški delavec iz Kormina doma, je res padel, pa le 2 sežnja visoko in ni mrtev obležal, ampak le nekaj se na nosu odrgnil in potem prav mirno jedel, pil in svoj „španjolet“ kadil ter peš domu šel.

— *Toča* je začela letos zgodaj po Goriškem strašiti; 8. t. m., ko je po gorah blizo Gorice snežilo, je močno poškodovala trte in sadno drevje pri Zagrada, Gradišči in Ronkih; 11. t. m. je sodra v Gorici priletala, pa brez škode; v noči od 11. do 12. t. m. je pa v Pedrovem in v Polji, Rihemberške soseske, precej škode naredila.

— *Tržaski deželni odbor* je za letos prepovedal vse procesije po mestnih ulicah, češ, da se drugoverci nad kat. procesijami spotikajo in se občenje po ulicah zavira (?).

— *Osnovni odbor* nar. pol. društva „Gorica“ nas prosi, naznaniti, da je že v *drugo* (ker v prvoje bilo zmanjkalo vabilnih listev in ker so mu pritožbe dohajale od več strani, da jim vabilni listi niso došli), rasposlal vabila vsem odličnim osebam duhovskega in tudi svetnega stanu konservativne ali saj bolj zmerne stranke.

— *Italijanska liberalna tolerancija*. Furlansko kat. društvo v Videm-u in društvo sv. Donata v Čividad-u ste osnovale procesije na *Staro goro* (alla Madonna del Monte) nad Čividad-om za 21—24 aprila. Prefekt Videm-ski pa, skrben oče, boječ se-za mir in obstoj ital. kraljestva in za zdravje in blagostanje romarjev, je prepovedal te procesije in zaukazal, da od 21—24 aprila ima biti božja pot na Stari gori zaprta in v Čividad-u morajo biti od 20—24 apr. vse cerkve zaprte od 8. ure zvečer do zora drugega dne, in med tem časom je vse zvonjenje cerkveno prepovedano. — Ubogo kraljestvo ital., da mora (?) takih sredstev se posluževati, da mir ohrani (?). (*Eco d. Lit.*)

— *Kmetijski podučljivi govori na Krasu*. — Prof. Povše bo govoril o kmetijstvu: dne 20. apr. v Komnu, 27. apr. v Dutovljah in 4. maja v Divači.

Predmeti govorov so bili že priobčeni. Nadejati se je, da pride prav mnogo kraških gospodarjev v omenjene kraje, poslušati važni gospodarski poduk.

— *Poroka nadvojvodine Gizele, hčere Nj. Velič.*, bo prihodnjo nedeljo 20. t. m. v cerkvi pri sv. Augustinu na Dun. ob 12. dopoldne. Priprave so velikanske.

Za nove zvonove na sv. Gori so darovali farmani in duhovna v Šempasu (t. j. tudi v Ozeljanu in Šenmihelu) 95 gold.

Za spominek Valentina Stanič-a č. g. Čenčič, vikar v D. 5 gold.

PODDRUŽNICA

Eskomptne Banke Štajarske

V G O R I C I.

Kreditna udeležitev.

S pervim aprilom je pričela svoje delovanje **direktna udeležitev** pri tej banki ter sta se odločila

**torek in
sreda**

vsakega tedna do 11. ure dopoldne, da se vročijo menjice deležnikov, koje se bodo izplačevale tisti dan ob uradnjiskih urah popoldne.

Povabljeni so vsi kupci, obrtniki, tvorničarji i posamezniki, tukajšnji kakor zunanji naše dežele, da se udeležijo te koristne ustanove in da se neposrednje obrnejo do banke, kjer bodo dobili vseh potrebnih pojasnil.